

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Строценя Андрій Іванович**, 1975 року народження, громадянин України, освіта вища: у 1998 році закінчив Тернопільську академію народного господарства та отримав диплом спеціаліста за спеціальністю «Інформаційні системи і менеджмент», виконав акредитовану освітньо-наукову програму 071 «Облік і оподаткування».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.151 створена згідно наказу ректора Західноукраїнського національного університету № 429 від 17.06.2026 року на підставі рішення Вченої ради Західноукраїнського національного університету (протокол № 10 від 17.06.2026 року) у складі:

Голови разової
спеціалізованої
вченої ради –

Задорожного Зеновія-Михайла Васильовича, доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету;

Рецензентів –

Муравського Володимира Васильовича, доктора економічних наук, професора, професора кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету;

Омецінської Ірини Ярославівни, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету;

Офіційних
опонентів –

Малюги Наталії Михайлівни, доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;

Ясінської Алли Іванівни, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри обліку та аналізу Національного університету «Львівська політехніка»

на засіданні 12 серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 – Управління та адміністрування Строценю Андрію Івановичу на підставі публічного захисту дисертації «Дизайн і препрес в системі управлінського обліку поліграфічного виробництва» за спеціальністю 071 – Облік та оподаткування.

Дисертацію виконано в Західноукраїнському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник Віта СЕМАНЮК, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, викладені в дисертації, зроблені автором особисто. З метою забезпечення достовірності та обґрунтованості одержаних результатів дисертаційної роботи було застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Дисертаційна робота виконана українською мовою.

Наукова новизна одержаних результатів. Суттєвими результатами дослідження, яким притаманні елементи наукової новизни, є такі сформульовані висновки та положення.

Уперше:

- обґрунтовано концептуальний поділ додрукарського циклу на два диференційовані об'єкти обліку: «Препрес» (центр витрат, орієнтований на управління технологічними ризиками та мінімізацію браку матеріалів) та «Дизайн» (автономний центр прибутку, що генерує інтелектуальну додану вартість). Доведено, що капіталізація праці дизайнера як створення довгострокового нематеріального активу у поєднанні з відмовою від пропорційних баз розподілу (що нівелюють інтелектуальну складову) дозволяє усунути інертність інформації та нівелювати приховану збитковість дрібних кастомізованих тиражів, забезпечуючи точність фінансової аналітики.

Удосконалено:

- модель обліку та оцінки ефективності креативних етапів друкарського виробництва на основі методології калькулювання витрат за видами діяльності, орієнтованого на час (Time-Driven Activity-Based Costing), яка, на відміну від традиційного поопераційного калькулювання, усуває суб'єктивізм ручного розподілу витрат через впровадження жорстких вартісних ставок за одиницю часу для кожного задіяного ресурсу (дизайнерів, верстальників, софту, RIP-серверів та сховищ даних) у поєднанні з автоматизованими інструментами тайм-трекінгу для точного розрахунку собівартості цифрової комірки без людського чинника;

- методику кількісної оцінки віддачі творчої праці в поліграфії через обґрунтування показника ефективності витрат на креативні процеси, який алгоритмічно визначає співвідношення приросту ринкової ціни реалізації продукції або додаткових доходів від диференціації товару (впровадження смарт-пакування, AR-технологій) до сукупних витрат на його візуально-структурну розробку, забезпечуючи зворотний зв'язок між креативом та фінансовим результатом підприємства;

- модель реструктуризації та оптимізації робочих потоків дизайну та препресу на засадах філософії ощадливого виробництва (Lean), що передбачає усунення комунікаційного хаосу, ліквідацію цифрового незавершеного виробництва через впровадження триетапної Канбан-дошки візуального менеджменту пріоритетів та підпорядкування додрукарського етапу системі роботи під керівництвом цеху-ритмозадавача за допомогою організації «оперативного буфера» готових форм СТР із жорстким лімітом ємності;

- інструментарій стратегічного управлінського обліку в поліграфії через комплексну архітектурну інтеграцію концепцій цільового калькулювання (Target-costing) та калькулювання за життєвим циклом (Lifecycle costing), яка дозволяє встановити жорсткий допустимий ліміт витрат на дизайн на передвиробничій стадії на основі принципу проектування під цільову вартість (Design-to-Cost) та накопичувати довгострокові інноваційні витрати протягом усього життєвого циклу проєкту для точного визначення його чистої теперішньої вартості;

- систему внутрішньої управлінської звітності друкарні шляхом її структурування за трьома рівнями управління (оперативний, тактичний, стратегічний) та процесною специфікою з розробкою прикладних форм звітних документів («План-фактний звіт витрат на дизайн видавничого проєкту» та «Звіт про ефективність використання ресурсів відділу дизайну»), які виступають інструментами раннього попередження відхилень до запуску витратомістких цехових стадій;

- класифікацію витрат поліграфічних підприємств шляхом виходу за межі стандартної бухгалтерської структури та деталізації специфічних творчих витрат (дизайн, верстка, шрифти), препрес-технологічних витрат (кольорокорекція, цифрові кольоропроби, калібрування профілів за ISO 12647) та екологічних витрат (утилізація хімікатів, сертифікація FSC, ISO 14001) за всіма стадіями технологічного циклу;

- методику організації облікових робіт на ділянці додрукарської підготовки через обґрунтування п'ятиетапної моделі облікового процесу (локалізація прямих трудовитрат за графічними станціями, часовий тайм-трекінг, списання витрат на незавершене виробництво макетів, розподіл видатків допоміжних цифрових центрів та оцінка внутрішнього технічного браку форм);

- обґрунтовано концептуальний зсув у поліграфічній індустрії, де під впливом діджиталізації, креативні етапи (дизайн і препрес) трансформуються з допоміжних технічних підрозділів у високотехнологічні маржинальні центри, що генерують інтелектуальну додану вартість. Це змінює парадигму сприйняття виробничого циклу, доводячи, що інтеграція систем електронної комерції та «друку на вимогу» перетворює додрукарську підготовку на стратегічний актив, здатний забезпечити конкурентоспроможність та фінансову стійкість поліграфічного підприємства.

Зміст дисертаційної роботи відповідає темі дослідження та спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Практичне значення одержаних результатів дисертаційної роботи полягає у можливості безпосереднього використання розроблених положень, моделей та форм звітності для підвищення точності калькулювання собівартості, ліквідації операційного хаосу,

оптимізації утилізації практичної потужності та підвищення маржинальності замовлень на вітчизняних поліграфічних підприємствах в умовах воєнного стану і ринкової нестабільності.

Дисертаційна робота є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема держбюджетного прикладного дослідження «Домінанти управлінського обліку в умовах діджиталізації для забезпечення економічної безпеки України у воєнний і післявоєнний періоди» (державний реєстраційний номер 0123U101580); науково-дослідних робіт кафедри обліку і оподаткування ЗУНУ «Розвиток системи бухгалтерського та управлінського обліку в умовах соціально-економічних викликів» (0122U000927) та кафедри архітектури та дизайну ЗУНУ на тему: «Національна ідентичність у контексті сучасної архітектури та дизайну» (0124U005010); держбюджетного прикладного дослідження «Цифровізація обліку в системі управління енергетичною та кібернетичною безпекою України у воєнний та поствоєнний періоди (0126U002206).

Окремі положення дисертаційного дослідження використовувались у діяльності: ТОВ «Ваша друкарня», де використано методику розробки карти бізнес-процесів «Дизайн» та «Препрес» з метою формування інформації про витрати на ці процеси у системі обліку, застосовано методику аналізу витрат на дизайн та препрес поліграфічного проєкту на основі отриманої інформації, впроваджено комплекс методів облікового характеру щодо класифікації витрат в поліграфії, що дозволило покращити ефективність процесу прийняття управлінських рішень, попередження ризиків і досягнення конкурентних позицій на ринку (Довідка №10 від 28.04.2026 р.); ТОВ «Ена Лтд», де впровадженні у фінансово-господарську діяльність класифікація витрат та опис бізнес-процесів дизайну і препресу, формування інформації для ухвалення управлінських рішень в розрізі витрат на дизайн і препрес, методи стратегічного обліку витрат на дизайн, що дозволяє формувати необхідну для управління інформацію в розрізі процесів дизайну та препресу, систематично відслідковувати їх динаміку, визначати критично важливі поліграфічні проєкти, удосконалювати систему обліку та управління підприємства (Довідка №7/26 від 8.05.2026 р.); ТОВ «Студія друку», де прийнято до впровадження пропозиції щодо удосконалення класифікації витрат та створення карти бізнес-процесів «Дизайн» та «Препрес» з метою постійного покращення реалізації поліграфічних проєктів, а використання результатів наукового дослідження дозволило удосконалити стратегію і тактику розвитку підприємства та забезпечити довготермінову конкурентоспроможність за трансформаційних і нестабільних ринкових умов функціонування бізнесу (Довідка №26/03-17 від 24 березня 2026 р.), а також в навчальному процесі при розробці освітніх програм та підготовці матеріалів з курсів «Управлінський облік», «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» (довідка №126-28/1519.1 від 04 червня 2026 р. видана Західноукраїнським національним університетом) та прийнято до уваги Управлінням стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради пропозиції щодо аналізу ринку поліграфії в Україні та світі, визначення тенденцій розвитку поліграфічного бізнесу та його вплив на стан економіки в умовах інформатизації суспільства та підтверджено потенціал до практичного впровадження пропозицій щодо класифікації та обліку витрат на дизайн та препрес у поліграфічному виробництві, а також методів оцінки ефективності цих витрат та можливості їх постійного покращення, які можуть бути використані в процесі формування інформаційних ресурсів для ухвалення управлінських рішень, а також при розробці стратегічних планів соціально-економічного розвитку області (Довідка №42/2 від 12 травня 2026 р.).

Дисертація у частині структури, змісту, загального обсягу та кількості наукових публікацій, що висувається до здобувача ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та є результатом науково-дослідної роботи, що характеризується належним науково-методичним рівнем її виконання. Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень системою Unicheck. За результатами перевірки виявлено відсутність текстових запозичень без належного посилання на джерело; ознак академічного плагіату та інших порушень, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконаного дослідження та дотримання норм академічної доброчесності, не виявлено.

Кваліфікаційна робота написана діловою українською мовою, містить анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел та додатки. Повний обсяг дисертаційної роботи викладено на 244 сторінках, з яких основний текст – 188 сторінок. Список використаних джерел налічує 198 найменувань на 22 сторінках.

Здобувач має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з яких: 4 статті опубліковано у наукових фахових виданнях України, 10 – тез доповідей апробаційного характеру у матеріалах науково-практичних конференцій, у тому числі:

У наукових фахових виданнях України:

- Строценъ А. Витрати поліграфічного виробництва: сучасна концепція класифікації в управлінському обліку. Вісник економіки. 2025. Вип. 2. С. 247–258. DOI: 10.35774/visnyk2025.02.247;

- Строценъ А. Інноваційна модель обліку та оцінки ефективності креативних етапів друкарського виробництва. Acta Academiae Beregsiensis. Economics, 2025. 1(11), 458–470. <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-11-458-470>;

- Строценъ А., Мазурик В. Стратегічний облік витрат на дизайн і препрес у забезпеченні ефективності управлінських рішень. Інноваційна економіка, Вип. 2, Червень 2025, с. 269-75, <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.2.30>;

- Строценъ А. І. Управлінський облік витрат на дизайн та додрукарську підготовку в поліграфії. Вісник Економіки, №. 2, травень 2026, С. 107-117. DOI: 10.35774/visnyk2026.02.107.

Наукові праці, які додатково засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

- Строценъ А. І. Системи управління поліграфічним бізнесом та їх інформаційні потреби. XX Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації», (м. Тернопіль, 19 травня 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С.898-899;

- Строценъ А. І., Малецька Т. Є. Поняття економічної безпеки підприємства в обліку. Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем : Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, (м. Кропивницький, 30 листопада 2023 р.). Кропивницький: ЦНТУ, 2023. С. 258-260;

- Строценъ А. І. Виклики в управлінському обліку підприємств поліграфії України в умовах турбулентності. VII Міжнародна науково-практична конференція «Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні» до 55-річчя кафедри обліку і оподаткування та до 85-річчя від дня народження доктора економічних наук, професора Литвина Б. М. (м. Тернопіль. 26-27 вересня 2024 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С. 117-119;

- Строценъ А. І. Управлінський облік в поліграфічній промисловості: модернізація та інтеграція інформаційних технологій. Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу : зб. праць учасників III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Житомир, 7-8 листопада 2024 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2024. С. 515-519; DOI: <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.27925230.v3>;

- Строценъ А. І. Управлінський облік витрат на підготовку та видання друкованої продукції в умовах сталого розвитку. Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених (м. Чернігів, 20 березня 2025 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2025. С. 108-110;

- Строценъ А. І. Витрати на дизайн у поліграфії : облікові аспекти та шляхи оптимізації. Розвиток системи обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в Україні : теорія, методологія, організація : збірник тез доповідей учасників XXIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 28 березня 2025 р.). Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2025. С. 85-88;

- Строценъ А. І. Управлінський облік витрат на дизайн у структурі видавничих проєктів. Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування: матеріали VIII міжнародної наук.-практ. конф. (27 травня 2025 р.). Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2025. С.116-117;

- Строценъ А. І. Дизайн як об'єкт управлінського обліку та аналізу витрат у видавничій діяльності. XVII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні кризові явища в

економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством» (м. Луцьк, 24 травня 2025 р.). Луцьк : ЛНТУ 2025. С. 482-485;

- Строчень А. І. Дизайн та тестування облікових моделей в поліграфії. Фінанси та облік в умовах глобальної невизначеності та безпекових ризиків: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (м. Тернопіль, 27 трав. 2025 р.). Ч. 1. Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С.301-304;

- Строчень А. І. Особливості управлінського обліку витрат на дизайн у видавничій діяльності. Модерні фінанси: національна стійкість, безпека, інноваційне лідерство : матеріали III Міжнародного фінансового форуму (Тернопіль – Буковель, 13-17 травня 2026 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2026. С. 477-479.

У дискусії взяли участь члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Голова ради: **Зеновій-Михайло ЗАДОРОЖНИЙ**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету. Без зауважень.

Рецензент: **Володимир МУРАВСЬКИЙ**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету. Зауваження, з яким погодився здобувач:

- Для підвищення теоретичної і практичної цінності результатів дослідження доцільно було більш детально представити результати аналітичних досліджень із використанням графічної візуалізації (діаграм, схем, графіків), що сприяло б кращому сприйняттю отриманих результатів, а також передбачити додатки із переліком публікацій та участі здобувача у конференціях, розширити літературний огляд сучасних наукових праць за тематикою дослідження, що дало б змогу повніше відобразити еволюцію наукових підходів та чіткіше окреслити місце авторських розробок у системі існуючих наукових досліджень.

Рецензент: **Ірина ОМЕЦІНСЬКА**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету. Зауваження, з яким погодився здобувач:

- Позитивно оцінюючи здійснену автором систематизацію бізнес-процесів поліграфічного виробництва, представлену в підрозділах 1.2 та 1.3, вважаємо, що її інформативність посилено б наочне відображення місця дизайну і препресу в поліграфічному виробництві, відповідних центрів виникнення витрат, а також взаємозв'язку зазначених процесів із системою управлінського обліку (рис. 1.5, додаток Г).

- Заслугує на увагу розроблена автором методика організації облікових робіт на ділянці додрукарської підготовки, проте доцільно було б більш детально обґрунтувати сукупність витрат, що підлягає локалізації в межах запропонованих етапів облікового процесу (с. 96, рис. 2.2).

Опонент: **Наталія МАЛЮГА**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету. Зауваження:

- Автор здійснює ґрунтовний аналіз структури витрат та виокремлює домінуючі напрями сучасного поліграфічного виробництва (рекламний, діловий, пакувальний, видавничий), акцентуючи увагу на їхній операційній специфіці. Проте якість дослідження суттєво б підвищилася, якби здобувач детальніше розкрив методику проведення оцінки та запропонував адаптовану систему ключових показників ефективності (КПІ) на передвиробничій стадії для кожного з виокремлених напрямів індустрії.

- У таблиці 1.13 (стор. 74), де представлено порівняльну характеристику технічних вимог до препресу залежно від способу друку (офсетний, цифровий, флексографічний), доцільно було б навести класифікацію індикаторів за сферою застосування, зокрема виділити окремі критерії для специфічних пакувальних матеріалів (SBS, FBB, гнучкі плівки), що дасть змогу здійснити оцінку для досягнення цілей та завдань проєкту безпосередньо на передвиробничій стадії.

Опонент: **Алла ЯСІНСЬКА**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та аналізу Національного університету «Львівська політехніка». Зауваження, з яким погодився здобувач:

- - на стор. 102-103 автором систематизовано кумулятивний вплив новітніх клієнтських вимог до дизайну та якості продукції (VDP-технології, смарт-пакування, екологічні стандарти ISO) на структуру операційних витрат підприємства. Однак слід було б навести оптимальні методи та інструменти зниження чи уникнення технологічних і колориметричних ризиків на етапі препресу до моменту виведення друкарських форм;

- на стор. 156-157 автор обґрунтовує доцільність комплексної архітектурної інтеграції концепцій цільового калькулювання та калькулювання за життєвим циклом на передвиробничій стадії планування поліграфічних проектів. Доцільно було б глибше розкрити математичний інструментарій та сценарні моделі розрахунку чистої теперішньої вартості креативного проекту у разі суттєвих коливань ринкових цін на імпорتنі розхідні матеріали.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

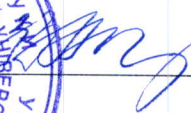
«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Строценю Андрію Івановичу ступінь доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Зеновій-Михайло ЗАДОРОЖНИЙ